

Інформаційна записка Центрального комітету Профспілки металургів і гірників України про стан виконання Галузевої угоди ГМК України у 2016 році

При підготовці Інформаційної записки використовувалася інформація, яку було надано первинними та територіальними комітетами Профспілки за формою, затвердженою постановою Президії ЦК ПМГУ, фахівцями Профспілки за результатами моніторингу дотримання прийнятих Сторонами зобов'язань по Галузевій угоді ГМК України на 2011-2012 роки, результати аналізу чинних колективних договорів підприємств, а також матеріали, розміщені у засобах масової інформації та мережі "Інтернет".

Згідно Постанови Президії ЦК ПМГУ № П-8-1 від 13.09.2011р. **ЦК ПМГУ контролює виконання 14 зобов'язань Галузевої угоди ГМК України на 2011-2012 роки** (далі – **ГУ, Угода**), яка згідно чинному законодавству, п.1.11 Угоди та Постанови VIII Пленуму ЦК ПМГУ від 28.05.2013 року **продовжує діяти до укладення нової Угоди**.

Відповідно до чинного законодавства та до домовленостей, досягнутих сторонами соціального діалогу на національному рівні на 2016-2017 роки, які були зафіксовані в укладеній 23.09.2016 року Генеральній угоді про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні, у другому півріччі 2016 року Профспілка розпочала активну підготовчу роботу щодо укладення Галузевої угоди ГМК України на новий строк.

17 жовтня 2016 року Профспілкою трудящих металургійної і гірничодобувної промисловості України, Незалежною профспілкою гірників України та Вільною профспілкою залізничників України була укладена Угода про утворення Спільного представницького органу всеукраїнських репрезентативних профспілок, які мають право участі у соціальному діалозі на рівні металургійної та гірничодобувної галузей з укладення Галузевої угоди гірничо-металургійного комплексу України на новий строк та внесення змін до діючої Галузевої угоди.

29 листопада 2016 року на засіданні Постійної комісії ЦК ПМГУ з питань соціально-економічної роботи було проаналізовано і схвалено перший варіант проекту Галузевої угоди, розроблений фахівцями Центрального комітету Профспілки з урахуванням пропозицій профспілкових комітетів первинних організацій ПМГУ та норм Генеральної угоди.

30 листопада 2016 року відбулося засідання Президії ЦК ПМГУ, на якому був розглянутий варіант проекту Галузевої угоди на новий строк, схвалений Постійною комісією ЦК ПМГУ з питань соціально-економічної роботи.

13 грудня 2016 року в Центральному комітеті ПМГУ відбулося засідання Робочої комісії з розробки проекту Галузевої угоди на новий строк сторони профспілок, на якому був розглянутий проект угоди, обговорені його основні норми і затверджений його текст. Даний проект став основою переговорного процесу з укладення Галузевої угоди ГМК України на новий строк, який стартував у 2017 році.

Аналіз виконання **розділу I «Загальні положення» Угоди** висвітлює наступне.

У минулому році на більшості підприємств ГМК діяли та виконувалися колективні договори, укладені у відповідності з Галузевою угодою ГМК України на 2011-2012 роки. Переважна більшість основних зобов'язань діючої ГУ, які знаходяться на контролі ЦК ПМГУ, у колективних договорах підприємств галузі відображені. Зазначене свідчить про те, що **п. 1.7 Угоди виконувався частково**.

Аналіз виконання зобов'язань **розділу II «Сприяння розвитку виробництва, забезпечення продуктивної зайнятості, запобігання банкрутству підприємств»** свідчить, що Сторона власників вживала певних заходів, спрямованих на забезпечення конкурентоспроможності продукції, стабілізацію і поліпшення фінансово-економічного стану підприємств ГМК.

Виробнича та економічна динаміка в галузі у звітному періоді у порівнянні з 2015 роком дещо покращилися, хоча загальна ситуація в ній залишалася кризовою. Значна кількість підприємств ГМК працювали неритмічно та не на повну потужність, що обумовлено переважно такими причинами, як бойові дії на Донбасі, гостра конкуренція на зовнішніх ринках, висока енерго- і матеріалоємність вітчизняної металопродукції (*здорожчання енергоносіїв і сировини призводять до подальшого підвищення і без того значної її собівартості*), слабкий та дуже повільний розвиток внутрішнього ринку споживання металопродукції, значна технологічна відсталість підприємств галузі.

На тлі переважної експортноорієнтованості ГМК України та залежності його від зростання світового ВВП у 2016 році при збільшенні загальних обсягів виробництва і експортного тоннажу металопродукції галузі відбулося падіння валютної виручки від її експорту (*за даними ДП «Укрпромзовнішекспертиза» за підсумками 2016 року валютна виручка ГМК України склала 7,76 млрд.\$, тоді як у 2015 році вона становила 8,39 млрд.\$ (-8%)*). Зокрема, експорт металопрокату за 2016 рік склав 17,7 млн. тон або 103% проти 2015 року. Питома вага експорту металопрокату у загальному обсязі виготовленого металопрокату склала 83% проти 86% у 2015 році. Разом з тим виручка від його експорту знизилася на 0,5 млрд.\$ і склала 5,9 млрд.\$ проти 6,4 млрд.\$ у 2015 році у зв'язку із зниженням експортних цін у доларовому еквіваленті. Питома вага споживання вітчизняного прокату на внутрішньому ринку склала 17% від загального обсягу його виробництва або 3,6 млн. тон проти 2,9 млн. тон у 2015 році.

За даними ВГО "Укрметалургпром" загалом по металургійних підприємствах за підсумками 2016 року чистий дохід від реалізації продукції склав 226 млрд. грн. (у порівнянні з 2015 роком він збільшився на 21 млрд. грн. або на 16%). Поряд з цим внаслідок втрат від курсової різниці (при переоцінці валютних позичених коштів та відсотків по ним) отримано від'ємний фінансовий результат до оподаткування. Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування склав (-)6,3 млрд. грн. проти (-)29,9 млрд. грн. у 2015 році.

Не вирішена повністю проблема відшкодування ПДВ. Протягом 2016 року металургійним підприємствам було відшкодовано 21 млрд. грн. податку на додану вартість або на 5% більше, ніж у 2015 році. Станом на 1 січня 2017 року ними заявлено до відшкодування ПДВ у сумі 4,8 млрд. грн. (на 1 січня 2016 року заборгованість держави становила 4,1 млрд. грн.).

Порівняно з 2015 роком у 2016 році обсяги виробництва склали:

- залізної руди і концентрату - 74,7 млн. тон або 92,9%;
- чавуну – 23,6 млн. тон (107,8%);
- сталі – 24,2 млн. тон (105,5%);
- прокату – 21,4 млн. тон (106,4%);
- коксу – 12,7 млн. тон (109,6%);
- труб – 0,845 млн. тон (99,7%).

П. 2.1 Угоди виконаний частково.

Рівень виробництва на підприємствах ГМК характеризувався і тим, що **значна частина металургійних агрегатів не використовувалася в роботі**. Станом на 17 січня 2017 року в роботі перебувало 21 з 28 (75%) діючих доменних і 8 із 9 (89%) мартенівських печей, 18 із 21 (86%) конвертерів, 5 із 16 (31%) електрпечей.

Зберігає гостроту проблема зайнятості, яка у значній мірі залежить від стабільної роботи підприємств та їх забезпечення замовленнями на продукцію. Чисельність працюючих на більшості підприємств по всіх регіонах зменшувалась.

Середньооблікова чисельність працівників, зайнятих на добуванні металевих руд, за 2016 рік склала 71780 чол. або 95,3% проти минулого року, на виробництві коксу та коксопродуктів – 14365 чол. або 93,0%, у чорній металургії – 125539 чол. або 91,7%, на виробництві труб та фітінгів зі сталі – 15689 чол. або 82,3%, на виробництві дорогоцінних та інших кольорових металів – 10816 чол. або 101,5%.

Зниження чисельності обумовлене головним чином скороченням обсягів виробництва, а також оптимізацією чисельності, передачею на аутсорсинг функцій допоміжних служб на окремих підприємствах, добровільним звільненням працівників, що досягли пенсійного віку.

На окремих підприємствах рівень зниження чисельності працюючих, зокрема, склав:

- Філія «Металургійний комплекс» ПрАТ «Донецьксталь» - 24,5%,
- ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» – 20,0%,
- ПрАТ «Сентравис Продакшн Юкрейн» - 14,8%,
- ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб» - 14,7%,
- ПрАТ «Металургійний комбінат Азовсталь» - 13,7%,
- ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод » - 9,2%,
- ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - 9,2%
- ПАТ «Запоріжсталь» - 7,3%.

Ускладненим був, як і раніше, доступ трудового колективу до інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства, яка необхідна для співпраці, залучення працівників до участі в управлінні підприємством та підвищення їх зацікавленості в ефективній роботі підприємства. Як і раніше, недоступність квартальної фінансової звітності підприємств негативно впливає на процес колективних переговорів та контроль профспілковою стороною виконання досягнутих домовленостей (**п.2.4 виконується частково**).

Профспілка сумлінно поставилася до виконання зобов'язань **п. 2.6**. Дії ЦК ПМГУ на протязі минулого року, як і у 2015 році, були спрямовані на вирішення проблем членів Профспілки та проблем ГМК як в цілому, так і його окремих підприємств, що зачіпають соціально-економічні інтереси трудових колективів.

Виконуючи зобов'язання **п.2.7**, фахівці Профспілки надавали рекомендації щодо економічних і юридичних аргументів профспілкової сторони при підготовці до колективних переговорів, проведенні аналізу стану виконання колективних договорів, а також у випадках, коли виникали спірні питання щодо виконання норм колективних договорів і Галузевої угоди.

З різних причин мали місце недоліки колективно-договірного та локального регулювання праці, зокрема, відсутність деяких основних зобов'язань Галузевої угоди у колективних договорах підприємств (ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», ПАТ «ЦГЗК», ПАТ «ПВП «Кривбасвибхпром», ДП «Кривбасшахтозакриття», філії «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ПАТ «ІнГЗК», ПАТ «ПівнГЗК», ПрАТ «Корум Криворізький завод гірничого обладнання», ПАТ «Ясинівський коксохімзавод», ПАТ «ДТЗ», ТОВ «ЗТМК», ПАТ «Дніпроспецсталь», ТОВ «Метінвест-Маріупольський ремонтно-механічний завод», ПрАТ «Новотроїцьке рудоуправління», ПАТ «Пантелеймонівський вогнетривкий завод», ПАТ «Дніпродзержинський КХЗ», ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат», ПрАТ «ЄВРАЗ Южкокс», ПАТ «ММК імені Ілліча», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «ДТЗ» та інш.), хоча деякі з цих зобов'язань виконуються (ПАТ «Дніпроспецсталь», ПАТ «Нікопольський завод феросплавів» та інш.), та невиконання чи часткове виконання окремих норм Галузевої угоди (ПрАТ «ЄВРАЗ Южкокс», ПАТ «Марганецький гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Ясинівський коксохімзавод», ПАТ «ІнГЗК», ПАТ «Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», «ПАТ «Нікопольський завод феросплавів», ПАТ «Харківський

метизний завод», ПАТ «Запорізький завод феросплавів», ТОВ «ЗТМК», ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром» та інш.).

Деякі роботодавці ухилилися від визначення відповідно до п.2.19 ГУ у колективних договорах обсягів професійного навчання працівників та загальної суми витрат на ці цілі (ПАТ «Арселор Міттал Кривий Ріг», ДПП «Кривбаспромводопостачання», ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ПАТ «Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат», ТОВ «Метінвест-МРМЗ» та інш.), окремі роботодавці не забезпечили виконання норми п.2.20 ГУ щодо забезпечення здійснення підвищення кваліфікації працівників не рідше ніж один раз на 5 років (**пп.2.19, 2.20 виконані частково**).

Профспілкова Сторона виконувала зобов'язання щодо проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань трудового законодавства (**п. 2.22**). Відповідна інформація оприлюднювалася на лекціях та семінарах, круглих столах, у профспілкових, корпоративних та місцевих газетах, журналі «Ваше доверие», інформаційних бюлетенях, по радіо, телебаченню, на сайтах ЦК та територіальних комітетів, стендах профспілкових організацій, де надаються консультації членам профспілки та розміщується інформаційний та роз'яснювальний матеріал.

У 2016 році на підприємствах ГМК правовою інспекцією праці проведено 427 перевірок дотримання законодавства про працю (**п. 2.24**). Кількість виявлених порушень трудових прав працівників склала 1 362 (у 2015 році їх було 1 447). Під час проведення перевірок виявлено порушення трудових прав 11 912 працівників. Профспілкою надано 14 014 консультацій з правових питань. Складено від імені профорганізацій та членів профспілки 249 позовних заяв та інших процесуальних документів. Уповноважені представники профспілок здійснювали в судах представництво інтересів 22 працівників. На користь працівників винесено 150 судових рішень. Всього за результатами перевірок роботодавцям направлено 973 подання про усунення виявлених порушень, за зверненнями профспілок роботодавцями усунуто 1308 порушень (97%).

Перевірки, проведені у минулому році Правовою інспекцією праці Профспілки металургів і гірників України показали, що **поряд з негативними явищами у сфері господарської діяльності підприємств мають місце порушення трудового законодавства** стосовно звільнення та переведення, робочого часу, часу відпочинку, оплати праці, змін істотних умов праці, гарантій і компенсацій та інш. У минулому році у порівнянні з 2015 роком зменшилися кількість виявлених порушень та чисельність працівників, права яких порушено. При цьому це не є однозначно позитивним, бо пов'язане у тому числі із зменшенням чисельності працюючих на підприємствах ГМК. Виявлені порушення щодо конкретних осіб переважно усуваються, але, на жаль, дотримання трудового законодавства нормою життя не стало.

Зокрема, під час перевірок та в ході розгляду звернень скарг працівників в «Арселор Міттал Кривий Ріг» виявлені такі порушення, як укладення строкових договорів для виконання робіт, що носять постійний характер (порушення ст. 23 КЗпП), ненадання щорічних відпусток повної тривалості протягом робочого року працівникам, які працюють в шкідливих умовах праці і мають право на додаткові відпустки відповідно до ст. 7 Закону України «Про відпустки» (порушення ч.5 ст.11 даного Закону), залучення працівників до виконання надурочних робіт більш ніж 120 годин на рік (порушення ст. 65 КЗпП), нездійснення доплати працівникам (допоміжному персоналу), які виконують обов'язки за тимчасово відсутніх працівників (порушення п.2.13 колективного договору та ст. 105 КЗпП).

За результатами перевірки вдалось запобігти незаконному звільненню працівниці ПрАТ «Комсомольське рудоуправління», яку роботодавець збирався звільнити з порушенням норм ст. 49-4 КЗпП та ч.3 ст.22 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

Після подання профспілкового комітету ППО ПМГУ роботодавець залишив на роботі працівницю ПрАТ «Полтавський ГЗК», яку намагався звільнити за станом здоров'я п.2 ст.40 КЗпП, там же була відновлена на своїй посаді інша працівниця, що вийшла з відпустки по догляду за дитиною, та виплачена премія колишнім працівникам цього підприємства, звільненим з роботи за п.1 ст.36 КЗпП.

В ПАТ «Євраз Дніпровський металургійний завод» при прийомі на роботу з інвалідами укладались строкові трудові договори, до того ж на робочих місцях, створених для інвалідів, їм встановлювали строк випробування та неповний робочий день. За поданням головного правового інспектора праці порушення усунуті. Незаконний прийом працівників за строковими трудовими договорами виявлений і в філії «Вільногірський державний гірничо-збагачувальний комбінат» ДП «Об'єднана гірничо-хімічна компанія» та в ПАТ «Євраз Дніпродзержинський КХЗ», роботодавцям направлені відповідні подання та акти.

Завдяки профкому ПАТ «ПівдГЗК» в період проведення оптимізації чисельності на підприємстві збережені робочі місця працівників передпенсійного віку, 25 членів Профспілки отримали належну невикладену їм винагороду до Дня Металурга, 10 працівникам збережені додаткові відпустки за роботу в шкідливих умовах праці.

У випадках здійснення реструктуризації, порушенні справи про банкрутство, зупинці підприємства, сторона власників при проведенні консультацій з профспілковою стороною практично не враховувала її пропозиції щодо заходів, спрямованих на пом'якшення негативних соціальних наслідків (**п. 2.26 не виконувався**).

Не в повному обсязі виконувалися зобов'язання за пунктами 2.27 – 2.28, зокрема щодо інформування профспілкових комітетів про рішення, що прийняті наглядовими радами акціонерних товариств. У переважній більшості роботодавці також не сприяли участі профспілкових представників у засіданнях наглядових рад, незважаючи на те, що чинний Закон України «Про акціонерні товариства» таку можливість надає. Крім того, у 2016 році у ГМК розпочався процес зміни типу акціонерних товариств з публічного на приватне, що в подальшому може ускладнити реалізацію цієї можливості. Враховуючи це, Центральний комітет ПМГУ підготував «Інформаційну записку про внесення змін у законодавчі акти, які зачіпають права та інтереси акціонерів-працівників підприємств ГМК», розміщену на веб-сайті Профспілки, рекомендації якої доцільно враховувати профспілковим комітетам.

Профспілкова сторона виконувала свої зобов'язання за п. 2.31 ГУ. «Угода про взаємодію і співпрацю» між Центральним комітетом Профспілки і Фондом державного майна України продовжувала діяти. Для відновлення виробничої діяльності ВАТ «Запорізький алюмінієвий комбінат», приватизований пакет акцій якого у зв'язку із невиконанням контролюючим комбінат акціонером інвестиційних зобов'язань у 2015 році повернуто у державну власність, була створена державна міжвідомча комісія, у роботі якої брав участь представник Профспілки. Розроблені комісією та реалізовані заходи дозволили у другому півріччі 2016 року частково відновити виробничу діяльність ЗАЛКу.

Особливу увагу сторони Угоди приділяли виконанню зобов'язань **розділу III «Оплата і нормування праці»**.

У 2016 році рівень середньої заробітної плати по всіх переділах ГМК України зріс у порівнянні з 2015 роком. При цьому більш значно, ніж середня зарплата, зросла на фоні зменшення чисельності працюючих продуктивність праці трудових колективів, зокрема, металургійної підгалузі.

На підприємствах, які добувають металеві руди, середня зарплата склала 7295,4 грн. або 110,6% проти минулого року;

- на підприємствах з виробництва коксу та коксопродуктів - 6676,8 грн. або 118,4%;

- на металургійних підприємствах (у цілому) – 7394,6 грн. або 117,8%,

у тому числі:

- у чорній металургії – 7892,1 грн. або 116,5%,

- на трубних підприємствах - 6040,4 грн. або 121,7%,

- у кольоровій металургії та виробництві дорогоцінних металів – 5572,4 грн. або 105,2%.

При цьому темпи росту середньої зарплати забезпечені не на всіх підприємствах ГМК. Зниження рівня зарплати у порівнянні з 2015 роком відбулося у ПАТ «Донецький металургійний завод» - на 12,3%, ДП «Діпропром» м. Запоріжжя) – на 9,7%, Філії

«Іршанський гірничо-збагачувальний комбінат» ДП "Об'єднана гірничо-хімічна компанія" – 2,3%, ТОВ «Запорізький титано - магнієвий комбінат» - на 1,3%.

Найвищий рівень середньої зарплати у 2016 році досягнутий у ТОВ «Металургійний завод «Дніпросталь» - 13417 грн., ТОВ «Миколаївський глиноземний завод» - 10566 грн., ПАТ «Запоріжсталь» - 10319 грн., ПрАТ «Запорізький залізорудний комбінат» - 10063 грн.

На забезпечення росту заробітної плати спрямована **норма п.3.2.1 ГУ** по тарифу 1 розряду (105% мінімальної зарплати). **На більшості підприємств ця норма виконується.**

Частково виконується п.3.5 ГУ щодо забезпечення частки основної заробітної плати у розмірі не менше 60% у загальній середньомісячній заробітній платі.

Не всі колективні договори містять зобов'язання щодо щорічного росту середньої заробітної плати відповідно до п.3.6 ГУ, за яким він повинен бути не меншим ніж 18% на базі підвищення ефективності виробництва. Темпи росту середньої заробітної плати за 2016 рік у порівнянні з 2015 роком свідчать про те, що у **2016 році цей рівень не був досягнутий на майже 70% підприємств**, тоді як у 2015 році цей показник **не був досягнутий на 30% підприємств**. Разом з тим на 25,3 % зросла середня зарплата у ПАТ «Інтерпайп Нижньодніпровський трубопрокатний завод», на 24,9% - у ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», на 24% у - ПАТ «Ясиновський КХЗ», на 22,2% - у ПрАТ «Запоріжжкокс», на 22,1% - у ПрАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча». **При цьому індекс інфляції у 2016 році відносно 2015 року склав 113,9%.**

За звітний період вдалося суттєво погасити заборгованість по заробітній платі. Якщо сума боргу станом на 1 січня 2016 року складала **300,05 млн. грн.**, то станом на 1 січня 2017 заборгованість **склала 15,3 млн. грн.**

Це стосується, зокрема, 5 підприємств - ПАТ «Дніпропетровський трубний завод», ДП «ДНДП «Інститут Титану» (м. Запоріжжя), Державного підприємства «Завод порошкової металургії» (м. Бровари), ПАТ «НДПІ «Механобрчормет» (м. Кривий Ріг) та ПАТ «Дніпрометробуд» (м. Дніпро).

Профспілка сумлінно виконувала свої зобов'язання щодо проведення навчання профспілкових кадрів і активу з питань оплати та нормування праці, розрахунків вартості робочої сили, індексації грошових доходів тощо (**п.3.17**). Фахівці ЦК ПМГУ провели низку семінарів та оперативно інформували профактив про зміни законодавства з означених питань, надавали членським організаціям відповідні рекомендації.

Виконуючи зобов'язання **п.3.18**, фахівці Центрального та територіальних комітетів ПМГУ здійснювали експертну оцінку змін до колективних договорів та їх проектів, контролювали їх відповідність Галузевій угоді та чинному законодавству.

Аналіз виконання **розділу IV «Робочий час та час відпочинку»** свідчить про те, що **пп.4.1 - 4.8 виконуються частково.**

За наявними в ЦК ПМГУ даними станом на 01.01.2017 чисельність працівників, які знаходились в оплачуваному простої, склала 7552 чол., з них – 6186 чол. з оплатою у 2/3, 1366 – 100% тарифної ставки. Найбільша кількість з них припадає на підприємства Донецького (5540 чол., з них - 4601 з оплатою у 2/3, 939 – 100% тарифної ставки), Дніпропетровського (1199 чол., з них 1199 – з оплатою у 2/3 тарифної ставки) та Запорізького (611 чол., з них 184 – з оплатою у 2/3, 427 – 100% тарифної ставки) регіонів.

В режимі скороченого робочого часу працювали 4518 чол., з них у Дніпропетровському регіоні – 25, Криворізькому – 344, Запорізькому – 2766, Луганському – 586, Донецькому – 400, інших регіонах - 397.

У неоплаченому простої знаходилися 665 чоловік.

Аналіз виконання зобов'язань **розділу V «Охорона праці і здоров'я працівників»** свідчить про те, що за минулий рік на підприємствах галузі **кількість**

нещасних випадків із смертельним наслідком знизилася з 28 у 2015 році до 26 у 2016 році.

За 2016 р. в порівнянні з 2015 роком на підприємствах, в організаціях і установах ГМК України рівень загального виробничого травматизму знижено з 419 нещасних випадків до 400.

Кількість нещасних випадків з важкими наслідками зросла з 79 до 99. При цьому кількість втрачених людино-днів зросла з 20 221 до 21 936. Коефіцієнт важкості нещасних випадків збільшився з 48,3 до 54,8. Кількість групових нещасних випадків знижено з 7 до 5.

П. 5.3 виконується. Норми безкоштовної видачі спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту для працівників металургійної та гірничодобувної промисловості затверджені Держпраці України.

У колективні договори підприємств галузі включені зобов'язання щодо здійснення заходів з охорони праці, зміцнення здоров'я, профілактики загальної і професійної захворюваності, медичного обслуговування працівників і ветеранів праці, але їх фінансування проводиться не в повному обсязі (**п. 5.4 виконаний частково**). На окремих підприємствах замість проведення детального аналізу нещасних випадків і планування на його основі витрат на заходи для запобігання нещасним випадкам кошти витрачають на виконання другорядних заходів, які не мають прямого впливу на зниження рівня виробничого травматизму або істотне поліпшення умов праці.

П.5.5 виконується частково. Більшість роботодавців реалізують норму пункту 5.5 Галузевої угоди, якою передбачене проведення атестації робочих місць.

На засіданні Кабінету Міністрів України 24.06.2016 було прийнято рішення про затвердження нової редакції постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження списків виробництв, робіт, професій, посад і показників, зайнятості в яких дає право на пенсію за віком на пільгових умовах», з якої безпідставно виключено ряд професій і посад, незважаючи на те, що за результатами проведених на підприємствах досліджень шкідливих виробничих факторів, часу зайнятості в цих умовах праці і атестації робочих місць по цих професіях підтверджено право на пільгове пенсійне забезпечення.

Протягом усього 2016 року Профспілці довелося вести жорстку боротьбу з необгрунтованим рішенням по скороченню переліку професій у списках №1 і №2. ЦК ПМГУ взяв активну участь у численних переговорах і консультаціях з Міністерством соціальної політики України та іншими органами виконавчої влади, в результаті яких був розроблений проект постанови КМУ «Про внесення змін у Списки №1 і №2, затверджені постановою Кабінетом Міністрів України №461 від 24.06.2016 р.» щодо відновлення права на пільгову пенсію за роботу в шкідливих і тяжких умовах праці працівникам ремонтних служб підприємств ГМК.

На сьогоднішній день ЦК ПМГУ продовжує роботу з відстоювання прав трудящих на пільгове пенсійне забезпечення за роботу в шкідливих і тяжких умовах праці.

П. 5.6 виконаний частково. На більшості підприємств галузі виконується норма ГУ щодо встановлення витрат на охорону праці в розмірі не менше 0,6% від суми реалізованої продукції. При цьому встановлений законом розмір обов'язкових витрат на охорону праці на рівні не менше 0,5 відсотка від фонду оплати праці за попередній рік, є, на погляд Профспілки, серйозною проблемою, відносно якої ЦК ПМГУ неодноразово у минулому порушував відповідні питання, у тому числі перед депутатськими фракціями парламенту держави, але вона й досі так і не вирішена. З урахуванням складної економічної ситуації і високого рівня зношеності основних фондів на підприємствах ГМК України зменшення у десятки разів фінансування ними профілактичних заходів з охорони праці негативно вплине на стан охорони праці і рівень виробничого травматизму в галузі.

П.5.9 виконується частково. Не на всіх підприємствах розроблені та запроваджені системи заохочення підрозділів і окремих працівників за плідну роботу в галузі охорони праці.

П.5.10 виконувався на більшості підприємств.

П.5.11 виконується. Проводиться періодичний медичний огляд працівників, а також щорічний медичний огляд працівників, що знаходяться на диспансерному обліку.

Пункти 5.12 - 5.16 на переважній більшості підприємств **виконуються.**

П.5.17 виконується частково. Не на всіх підприємствах надається інформація про витрати на охорону праці.

Пункти 5.18 і 5.19 на переважній більшості підприємств **виконуються.**

Фахівці з питань охорони праці Профспілки здійснюють громадський контроль за створенням на підприємствах здорових і безпечних умов праці, станом виробничого середовища і дотриманням вимог діючого законодавства з охорони праці **відповідно до вимог пункту 5.20**; представники профспілкових комітетів беруть участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві і розробці заходів щодо їх усунення **відповідно до пункту 5.21.**

Відповідно до пункту 5.22 проводиться навчання профспілкового активу з питань охорони праці, надаються консультації та безоплатна правова допомога працівникам та сім'ям постраждалих на виробництві.

Розділ VI «Соціальний захист і задоволення духовних потреб»

П.6.1 – виконується частково. Деякі підприємства не здійснюють (ПАТ «ДТЗ», ПАО «ИСТА-ЦЕНТР» та інш.) або здійснюють не в обсязі, визначеному нормою Угоди, виплату одноразової допомоги при виході на пенсію (ТОВ «Інтерпайп Ніко Тьюб», ДП «Укрдіпромеуз», ТОВ «ЗТМК» та інш.).

П.6.3 виконується. На більшості підприємств і організацій Профспілки існують спортивні команди, які беруть участь у заводських, обласних і Робітничій спартакіадах ПМГУ.

За результатами Робітничої спартакіади була сформована збірна команда металургів і гірників, яка знов виборола чемпіонство Профспілки у змаганнях Всеукраїнської міжгалузевої спартакіади.

П.6.7 виконується. Норма ГУ щодо виділення коштів на харчування дітей та виплату зарплати персоналу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які знаходяться на баласі підприємства, а також на придбання дитячих новорічних подарунків виконується.

У зв'язку з ускладненням економічної ситуації в державі та фактичним «заморожуванням» нею у 2016 році пенсійної реформи, профспілкова сторона тимчасово не здійснювала інформаційну роботу щодо запровадження недержавного пенсійного забезпечення та залучення працівників і роботодавців до участі у Гірничо-металургійному професійному пенсійному фонді (**п.6.19 не виконувався**).

Розділ VII «Робота з молоддю»

П.7.1 виконується частково. На деяких підприємствах не надається або надається інколи фінансова допомога молодим подружжям, що вперше взяли шлюб, молодим працівникам при поверненні на підприємство після закінчення строкової служби у лавах Збройних сил України, у тому числі у зв'язку з тим, що у деяких випадках така норма передбачена в колективному договорі не в повному обсязі або взагалі не передбачена (зокрема, в ПАТ «ІнГЗК», ПрАТ «Докучаєвський флюсо-доломітний комбінат», ПрАТ «КЗГО», ПАТ «ПВП «Кривбасвибухпром», ТОВ «ЗТМК», ПрАТ «Євраз ДМЗ», ПрАТ «Євраз Южкокс», ПАТ «Орджонікідзевський гірничо-збагачувальний комбінат», ПАТ «Інтерпайп Дніпропетровський Втормет», ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», та інш.).

Пункти 7.6 та 7.7 виконуються. У всіх профкомах профактивісти займаються роботою з молоддю, при профкомах обрані молодіжні комісії. ЦК ПМГУ, територіальні комітети Профспілки, профкоми регулярно проводять зустрічі та семінари з молодими профактивістами, в яких останні приймають активну участь.

Молодь бере участь у виборних органах профспілки.

П.7.11 виконується. На підприємствах професійне навчання молоді знаходить підтримку і фінансування як з боку адміністрації, так і з боку профкому. Працівники підприємств беруть участь у науково-практичних конференціях, конкурсах профмайстерності, круглих столах та в інших заходах. Практично на всіх підприємствах проводяться конкурси по професіях, при цьому їх розмаїття не обмежується лише основними спеціальностями. На підприємствах і територіях, де діють організації Профспілки, проводяться огляди художньої самодіяльності.

П.7.13 виконується частково. Для молодих фахівців на підприємствах діють спеціалізовані програми, зокрема, «Програма адаптації й розвитку молодих фахівців ПАТ «ІнГЗК», «Молодь Південного ГЗК», «Школа-ВУЗ/ПТУЗ-КЗРК» і т.п.

Розділ VIII «Гарантії діяльності і дотримання прав професійної спілки»

П.8.4 і 8.5 виконуються. Членські профспілкові внески своєчасно утримуються і перераховуються профкомам, заборгованості із профспілкових внесків з виданої зарплати немає.

П.8.6 виконується частково. Загальна сума коштів, що перераховані профспілковим комітетам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у 2016 році, - 369,7 млн. грн., що на 15,7 млн. грн. більше, ніж у 2015-му. Не всі роботодавці здійснюють відрахування профкомам на культурно-масову, фізкультурну та оздоровчу роботу у розмірі 0,5% від фонду оплати праці підприємства, а колективними договорами деяких підприємств розмір зазначених відрахувань встановлений нижче за норму, передбачену Угодою (ПАТ «ДЗПВ», філія «Вільногірський гірничо-металургійний комбінат» Державного підприємства «Об'єднана гірничо-хімічна компанія», ПАТ «Полтавський гірничо-збагачувальний комбінат», ДП «ДНДП «Інститут Титану» (м. Запоріжжя), ПрАТ «Завод напівпровідників» та інш.).

Розділ IX «Соціальне партнерство»

Сторони Угоди докладали спільних зусиль для організації і ведення партнерського соціального діалогу на рівні галузі, відстоювання спільних інтересів в органах влади і місцевого самоврядування.

На виконання п.9.8 Угоди щодо проведення навчання з проблем, які можуть бути вирішені Сторонами Угоди шляхом соціального діалогу, ЦК ПМГУ було започатковано проведення модульної програми навчання «Школа профспілкових переговорників: підготовка і ведення колективних переговорів», яка визнана якісною, корисною для колдоговірного процесу і затребуваною профактивом Профспілки.

Відділ соціально-економічної роботи ЦК ПМГУ